

Gurt çagasy ekdi bolmaz / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Söhbetdeşlik

написано kitapcy | 22 января, 2025

Gurt çagasy ekdi bolmaz / hekaýa GURT ÇAGASY EKDI BOLMAZ

Bahar möwsümi paýawlap, jöwzaly tomus höküm ýöredip ugrapdy. Birnäçe gün mundan ozal parça bolup oturan maýsalar samana öwrülipdi. Saralan sährada tümmül bolan daneli otlaryň dumyljyk ysy burnuňa urýardy. Deň-duşlarym bilen azyksuwluklarymyzy, zerur bolaýjak zatlarymyzy jemläp, Akjaguýma obasynyň gaýrasyndaky çole gezelenje çykdyk.

Ýolbedimiz Sähetmyrat şu obada önüp-ösen, daş-toweregi gowy bilýän awçy ýigit eken. Ol aw awlamaga ejaza berilýän möwsümde şikara çykmagy gowy görýän eken. Obanyň arçyny Nurmuhammet bolsa “atan oky sowa geçmeýän mergendir ” diýip, ýegre dostunynyň öwgüsini ýetirdi.

Obadan demirgazyk tarapa uzaýan ýoluň ugrunda ýalpagrak bolsada dikgenligine uzalyp gidýän gury çaydan geçmeli boldyk. Suwuň akabasynyň sudury anyk görünýärди.

– Ýagyş-ýagmyr siňhitli ýaganda bu çayda suw möwç urup, okgunly akýar. Daşgyn önünden çykan zatlary syryp-süpürip, guýma tarap alyp gidýär – diýip, ýolbeledimiz düşündirdi – Tebigy oýa ýygnanan bol suwuň şorumtyk tagamy bolýar. Läbikli suw güýzde durlanyp, indiki ýazyň ýağsyna çenli degre-daşyndaky janly-jemende üçin ýeterlik agyz guwy bolýar.

* * *

Ýolda bolan söhbetdeşlikde Sähetmyratdan yabany haýwanlar barada köp zatlary öwrendik, dermanlyk ot-çöpleri ýygnadyk. Ýolbeledimiz gora gömüp bişiren ýerçöreginiň tagamy uzakly gün agzymyzdan gitmedi. Ol boz sähranyň hoşboý ysly otlaryndan taýýarlanan dürüşdäni çorege garan eken.

Käkilikler hem beýleki ýabany guşlar ýaly gizlin ýerde

höwürtge edinýärler. Olaryň jüýjeleri ýumurtgadan çykan dessine aýak üstüne galýarlar. Olar aňsat çöl haýwanlaryna olja bolmaýarlar. Awçylar hem käkiliğiň jüýjelerini gola salmagyň gaty kyndygyny aýdýarlar.

* * *

Häzirki duşan käkiliğimiz ýanbaşyna ýatyşyna ganatlaryny kynçylyk bilen galgadýardы. "Algyr ýaralan bolsa gerek"-diýip, çakladык. Käkiliği tutjak bolup, köp kowaladyk. Ähli zady unudyp ep-esli ýol geçenimizi soň bilip galdyk.

Ýakymly owazy bolmasa-da haýsydyr bir aýdyma hiňlenip gelýän Sähetmyrat çynlakaý hereketlerimizi görüp hezil edip güldi-de: – Oglanlar, mör-möjekleriň arasynda jepakeşi garynjadır. Ol gün dogandan şapak garalynça zähmet çekip gün-güzerany bilendir. Howp abanýan, başyna bela geljek ýerden tiz daşlaşýandır. Eger ejiz görüp azar berseň kiçijikligine garamaz. Janyny orta goýup başardygynan gaýtawul berer-diýip, gürrüňe başlady– Käkilik hamrak guşdyr. Hesilini goramak üçin garaşylmadyk hokgaň tapýandır. Häzirki tilsim sizi jüýjelerinden uzaklaşdyrmakdyr. Diňe şondan soň biz käkiliği nähak köwalap azara galandygymza düşünip galdyk.

* * *

"Geliň bări, toplanyň!" diýip, yşarat edende Sähetmyradyň ýanyna ýygňandyk. Onuň bir ädim çemesi öňünde höwürtge bardy. – Gije-girimde ýa-da atanlykda bolaýmasa ene käkilik özünü heläk etdirmezdi, ýabany haýwana şam bolmazdy-diýip, ýolbeledimiz gözlerini ýumurtgalara dikip, perwaýsyz nazar salyp durşuna çaklamasyny orta atdy. Höwürtgäniň ýanynda ene käkiliği ýelek-perleri çasyp ýatyrdy.

Bu ýakymsız waka ählimiziň keýpini gaçyrdy. Özümizi müýnli saýýardyk. Anyk karara gelmek barada oýlanyp saňgaty bolup durdyk. Hiç kimden ses-seda çykanokdy. Sähetmyrat:

– Bu amanady-diýip, höwürtgedäki ýumurtgalara dikanlap durşuna- ýolbeledimiz söhbete başlady– Kürk towugymyz bar, şoňa basyraýyn. Soňuny soň görübiris-dä-diýende üstümizden

agyr ýük aýyrylan ýaly uludan dem aldyk.

* * *

Aňnat-aňnat gum depelerinden, ürgün çägeliklerden aşyp, küpürsäp ýatan meýdana düşdük. Syçanlar, alaňyrtlar, ýalmanlar, alakalar eserdeňlik bilen bize garanjaklaşýardylar. Sähel zatdan ürkýän çöl serçeleri, goýunguşlar, geçiguşlar, torgaýlar, her dürli mör-möjekler bizden dessine arany açmak bilen bolýardylar.

Gum depeleriniň arasyndaky selindir sazaklaryň, gümürsin ösen gyrymsy agaçlaryň arasynda “Jyk-jyk” ses geldi. Guş tutmak üçin agaçdan gurlan duzaga çebşek düşen eken. Towşan balasy hepbikden sypjak bolup, jöwlan urup iki ýana urunýardy. Janaweri tordan boşadanymyzda yzyna garaman ýazzyny berdi.

Garaja awçynyň iki sany möjek çagasyny çölden tutup getirendigi baradaky habar küren oba ýyldyrym çaltlygynda ýaýrady. Deň-duşlarymyz bilen gurt çagalaryny görmäge alňasadyk. Simden ýasalan tordan olar bize geň galmak bilen seredýärdiler. Biz enaýyja jandarlary tora elimizi sokup sypadyk. Olar hem mundan lezzet alyp guýrujaklaryny bulaýlaýardylar. Işdämenlik bilen ellerimizi ýalanlarynda gyjygymyz tutup, bir-birimiziň yüzümize seredişip hezil edip gülüşýärdik.

Obamyzda Garaja aga awandalygy bilen tanalýardy. Görgürdi, mergenligi bilen adygypdy. Ýabany haýwanlaryň hüyhäsiýetlerini gowy bilýärdi. Biz hem şonuň ýaly ussat awçy bolup ýetişmegi arzuw edýärdik.

Gylçmyrat Garaja aganyň ogly Saparguly bilen bir synpda okaýardy, onuň ýakyn dostydy. Ol möjek çagalarynyň birini haýış edende Garaja aga oňa gaşyny çytman beripdi.

Öye gurt çagasy bilen gelen Gylçmyrady kakasy gaharly garşı aldy. Ol derhal ony yzyna alyp gitmegi talap etdi. Gylçmyrada kakasynyň emrine tabyn bolmakdan başga çäre galmadı.

Gurt çagalary gününü sanap ösýärdi. Çagalaryň getirip berýän süňk-saňklary olar üçin uly iýmitdi. Ýone basym gurt çagalarynyň biri nirädir bir ýerlere ýitirim boldy. Soň ony

gören bolmady. Beýleki gurt çagasy bolsa käte obanyň itleri bilen söweše girip başlady.

Daňdan mal-garalaryň örä çykarylýan wagtydy. Garaja aganyň keýwanysynyň agly sesi gelýärdi. "Men saňa köp aýtdym, "Gurt çagasy ekdi bolmaz" diýip. Gulag asmadyň, ynha ahyrsoňy ol pajya bilen tamamlandy."

Teläniň ýanynda Garaja aganyň oglы möjeginiň dişlän ýerini tutup durdy. Ejesi bolsa ony sargylajak bolýardy. Garaja aga bolsa näme edenini bilmäni iki baka gezmeleyärdi.

Möjekden bolsa habar-hatyr ýokdy. Megerem, ol häzir çölde bolsa gerek. Hekaýalar